

Programansvarig: Martin Holmberg
Lindholmen Science Park
Datum: 2021-12-15

RAPPORT
2021:3
Lokalredaktör 2.0

Sydöstrans lokalredaktörer i Ronneby och Olofström: Jens Svensson, Jan-Erik Martinsson, Emma Gunler och Gunnel Persson.

Foto: Mattias Mattisson

Lokalredaktören & framtiden

Forskningsprojekt på Sydöstran visar vägen i nytt medielandskap

Lokalredaktörer är livsviktiga för journalistiken. Det visar Sydöstranprojektet *Lokalredaktör 2.0*. Men närvaro i sig räcker inte. Det alltmer digitala medielandskapet ställer nya krav. Sydöstrans publik vill att lokalredaktörerna tar större plats och utmanar mer. Andra budskap är att både ge nyanser och underhålla. Därtill krävs nytänkande kring livejournalistik och rörligt berättande.

Läs medieforskaren Malin Picha Edwardssons och chefredaktören Anders Nilssons analyser och slutsatser, samt Sydöstrans läsares egna röster och vad lokalredaktörer själva upplever för förändringar i vardagsarbetet.

Innehåll

Medier & demokratis rapporter	3
Sammanfattning	4
Superlokalt, live och rörligt	6
”Ta större plats i lokalsamhället!”	11
”Sydöstran stärker den lilla orten”	25
”Reportrarnas lokalkännedom speglas i innehållet”	29
”Klacksparkar måste få utrymme”	32
Tidigare rapporter från Medier & demokrati	36
Kontakter	37

Medier & demokratis rapporter

Den historiskt snabba medieutvecklingen innebär både möjligheter och utmaningar. En kärnfråga är hur demokratin påverkas. Medier & demokrati vid Lindholmen Science Park stimulerar spjutspetsprojekt för nya kunskaper och innovationer – just inom gränssnittet medie- och demokratiutveckling och ett prioriterat område är medierelaterad data- och AI-baserad innovation.

Programmet har även en nyckelroll för att sprida kunskaper och publicerar därför regelbundet aktuella rapporter. Detta är nummer 17 i serien – en rapport om forsknings- och innovationsprojektet *Lokalredaktör 2.0*, som har bedrivits under 2021.

Projektet initierades av tidningen Sydöstran i Blekinge, med Södertörns högskola och Medier & demokrati som samverkanspartner. Målet har varit att undersöka hur ett mediehus som Sydöstran, som ingår i Gota Media, kan vara en betydelsefull aktör och stärka sin roll i lokalsamhället.

I rapporten *Lokalredaktören & framtiden* analyseras frågor som: Vad vill invånarna veta? Hur kan man på ett optimalt sätt arbeta som journalist på en lokalredaktion i dagens digitala värld? Och hur kan en lokalredaktion skapa större engagemang och nya former för lokaljournalistik?

Lokalredaktör 2.0 har letts av Sydöstrans chefredaktör Anders Nilsson. Medieforskaren Malin Picha Edwardsson på Södertörns högskola har ansvarat för forskningen, medan Medier & demokrati har bidragit med rådgivning och spridning av de kunskaper och erfarenheter som projektet har gett. Projektet har omfattat drygt 900 000 kronor, varav parternas egna insatser har utgjort två tredjedelar medan en tredjedel är Innovations- och utvecklingsstöd till Sydöstran från Mediestödsnämnden.

Medier & demokrati är en nationell samverkansplattform för medieinnovation och samhällsforskning. Visionen är att stärka mediernas innovationskraft, journalistiken, det offentliga samtalet och demokratin. Samverkanprojekt sker i experimentella testmiljöer med Lindholmen Science Park som neutralt nav. Läs mer: medierochdemokrati.lindholmen.se

Martin Holmberg, programansvarig
031-764 70 61, martin.holmberg@lindholmen.se

Lindholmen Science Park i Göteborg är en världsledande samverkansmiljö inom områdena mobilitet, AI, ICT, media och visualisering. Den erbjuder en neutral arena där näringsliv, akademi och myndigheter tillsammans driver innovation för samhällsutveckling. I drygt 20 år har Lindholmen Science Park varit med och skapat framgångsrika samarbeten på regional, nationell och internationell nivå. Läs mer: lindholmen.se

Sammanfattning

Hur ska en journalist på en lokalredaktion arbeta på ett optimalt sätt? Hur viktigt är det att journalisten är stationerad på orten som bevakas? Hur kan lokalredaktörer och lokala medier skapa större engagemang och nya former för lokaljournalistik?

Det är några av huvudfrågorna i forsknings- och innovationsprojektet *Lokalredaktör 2.0* som har bedrivits under 2021. Initiativtagare och projektledare var Anders Nilsson, chefredaktör på Sydöstran, och arbetet har bedrivits i samverkan med Södertörns högskola och Medier & demokrati. Målet med projektet har varit att undersöka hur ett mediehus som Sydöstran kan vara en betydelsefull aktör och stärka sin roll i lokalsamhället.

Fyra av Sydöstrans lokalredaktörer – i Olofström och Ronneby – har stått i centrum för projektet. De har gjort djupintervjuer med ett 25-tal invånare på de två orterna. Dessa djupintervjuer har varit grunden för projektet, och de har förberetts och analyserats vid workshops ledda av medieforskaren Malin Picha Edwardsson på Södertörns högskola.

Vad säger då intervjupersonerna i dessa båda orter? En bred palett av synpunkter och önskemål kommer fram. Intervjupersonerna betonar Sydöstrans betydelsefulla roll för att ge medborgarna relevant information om vad som sker, och genom att granska politiker och andra makthavare på de båda orterna.

Intervjupersonerna understryker också att Sydöstran är en uppskattad mediekanal som gärna får ta större plats i lokalsamhället och i deras vardag, och att tidningen ska våga stiga ut ur komfortzonen och arrangera debatter, ställa politiker mot väggen, och våga ställa och diskutera kontroversiella frågor. Flera läsare vill även att Sydöstran ska vara en plats för avkoppling och underhållning, en tillflykt i en stressad vardag. Studien visar att närvaro på plats är a och o för en lyckad lokaljournalistik.

”Det är kanske en självklar slutsats, men vikten av fysisk närvaro kan ändå inte överskattas, eftersom det framför allt är genom personliga möten som lokalredaktörerna får tips och uppslag till sina artiklar”, skriver Malin Picha Edwardsson i sin analys.

Sydöstrans båda lokalredaktörer Emma Gunler och Jens Svensson håller med. I en intervju i rapporten understryker de att bästa källan till tips och idéer är en äkta vilja att röra sig ute bland folk.

– Mjölkdissen är ett bra ställe, eller att ta en sväng förbi systemet vid 18 en fredag. Då har du fem-sex grejer med dig därifrån, säger Jens Svensson.

Malin Picha Edwardsson menar att det är angeläget att fundera över på vilka sätt det går att öka kontaktytorna med läsarna.

”På olika sätt kan man försöka bli ännu mer kreativ och skapa upplevelser för läsarna, där tidningen i ännu högre grad blir en aktiv samhällsaktör och någon att räkna med i den lokala samhällsdebatten, som kommunernas ”lägereld” eller samlingsplats för samhällsviktiga frågor”, skriver hon.

Just att vara en samlingsplats var grunden för de uppföljande workshops som hölls med lokalredaktörer och flera andra medarbetare på Sydöstran. Ämnet stod också i centrum när projektet hämtade

inspiration från Gabriel Ehrling Perers, som berättade om sin framgångsrika tid som chefredaktör för Avesta tidning.

Medarbetarna i projektet gjorde även en resa till danska Odense. Där besökte de flera lokala medier och hade en workshop ihop med den danska medieprofilen Gerd Maria May, som är en stark anhängare av konstruktiv och involverande journalistik.

I sin analys av projektet betonar Anders Nilsson vikten av att stärka Sydöstrans lokala profil. Han listar också många konkreta åtgärder. Till exempel: liveflöden med superlokala nyheter för varje kommun, mer rörligt berättande, mer lösningsorienterat och involverande material, och flytt av redaktionen ut i staden med jämna mellanrum.

”Vi bör tänka på att ha stora öron och att utforma journalistiken ännu mer i samspel med publiken. Då kan vi återfå vår roll som lokal lägereld som skapar samhörighet i bygden”, skriver han.

"Vi kan sträcka på oss!", menar Anders Nilsson, chefredaktör på Sydöstran.

Foto: Staffan Lindbom

Superlokalt, live och rörligt

Tre nyckelord för att öka publikens engagemang

Sydöstrans chefredaktör Anders Nilsson drar konkreta slutsatser av projektet *Lokalredaktör 2.0*. Särskilt lyfter han fram vikten av att vara superlokal, satsa på liverapportering och rörligt berättande. Anders Nilsson poängterar också att framtidens lokalredaktörer måste ha stora öron och forma journalistiken i samspel med sin publik.

Mina tolv år som lokalredaktör runt om i Blekinge formade mig som journalist. Visst var arbetsdagarna långa och stressiga. Det berodde oftare på nyhetstorka än att det hände för mycket. Men jag älskade jobbet – och känslan av att lokaltidningen var en spindel i samhällsnätet. Ett kitt.

Jag minns ett av mina första uppdrag en solig dag i juli. Det var marknad i Näsum. Det sprakade till i högtalarna. Hembygdsföreningens ordförande tog till orda:

– BLT har kommit! Och se, där kommer Sydöstran. Då väntar vi bara på Kristianstadsbladet och sedan kan jag förklara årets sommarmarknad för invigd.

Lokaltidningen var den sammanhållande länken. Om inte vi bevakade händelser var det som om de aldrig inträffat. Men på drygt 20 år har medielandskapet förändrats. Sociala medier har i allt högre utsträckning blivit den nya lägerelden. Var och en är sin egen redaktör.

Samhällets politiska polarisering har också bidragit till minskad tilltro till traditionella medier inom vissa grupper.

För att inte tala om de ekonomiska förutsättningarna: Det är dyrt att dela ut papperstidning till ett vikande antal prenumeranter på landsbygden. Likaså har en tuffare annonsmarknad gjort att det är journalistiken som måste sälja. Begreppet läsaraffär har blivit centralt. Det räcker inte längre att rapportera om ”vad som händer”. Vi behöver fördjupa och förklara. Och framför allt göra journalistik som folk är beredda att betala för.

Underförstått har det hävdats: Lokaljournalistik platsar inte i läsaraffären.

Flera tidningskoncerner valde för några år sedan att centralisera sitt redaktionella arbete. Lokalredaktioner lades ner till förmån för fjärrstyrd journalistik.

Lokalredaktören höll på att bli en utdöende art. Jag ville veta om det fanns något hopp kvar. Jag sökte och fick innovations- och utvecklingsstöd av Mediestödsnämnden för att studera lokaljournalistikens framtida roll.

När förstudien drog igång i våras lyfte jag blicken och fann till min glädje att trenden faktiskt hade börjat vända. Mediekoncerner väcker sina lokala tidningstitlar till liv igen. Det finns flera tecken, både i Sverige och i grannländerna, på att den lokala journalistiken börjat återfå sin status.

Men varje tidning har sina utmaningar! I projektet *Lokalredaktör 2.0* har vi fokuserat på Ronneby och Olofström. Centralt i förstudien är att Sydöstrans lokalredaktörer Emma Gunler, Jens Svensson, Gunnel Persson och Jan-Erik Martinsson har djupintervjuat ett 25-tal prenumeranter och icke-prenumeranter i målgruppen 25-40 år.

De har ställt en rad frågor: Finns det fortfarande ett behov av lokal journalistik? Vad vill folk läsa? När vill de läsa? Och i vilken form vill de ta del av nyheterna?

Det jag mest tar till mig av djupintervjuerna är att lokaltidningen fortfarande spelar en stark roll i människors medvetande. Det gäller även dem som inte prenumererar. Vi kan sträcka på oss! De som läser oss gör det för att ha koll. De förväntar sig att vi ska granska makten. Och de vill att vi ska finnas på plats fysiskt.

Men visst behöver vi ömsa skinn. Slentrianmässigt refererande av byråkratiska beslut fungerar inte längre – om det någonsin har gjort det.

Genom hela projektets gång har jag haft stort stöd av medieforskaren Malin Picha Edwardsson, lektor vid Södertörns högskola, samt av Martin Holmberg och Jonathan Falck, programansvarig respektive senior rådgivare på forskningsprogrammet Medier & demokrati vid Lindholmen Science Park i Göteborg. De har styrt upp hela projektet och lett flera workshops tillsammans med våra lokalredaktörer. Stort tack till er för klokskap och kunskap!

I höstas styrde vi kosan till Odense i Danmark för att låta oss inspireras av medieprofilen Gerd Maria May, som har stor erfarenhet från både mediehus och akademi. Hon är en hänförd anhängare av konstruktiv och involverande journalistik. Budskapet sammanfattas väl i hennes boktitel ”Fra tårn till torv”: Vi journalister gör klokt i att klättra ner från elfenbenstornen och i stället gå ut på torgen och möta människor.

I slutet av september gästade flera Sydöstranmedarbetare medieprofilen Gerd Maria May i Odense. Gruppen gjorde också flera studiebesök, bland annat på Danmarks Radio. Fr.v. lokalredaktör Emma Gunler, nyhetschef Marcus Johansson, chefredaktör Anders Nilsson, lokalredaktör Gunnel Persson och Gerd Maria May.

Gerd Maria May tog med oss till Fyens stiftstidende, som på olika sätt arbetar lösningsorienterat och nära läsarna. Vi besökte också Danmarks TV2 Fyn som har en konstruktiv redaktör, samt Danmarks Radio P1 som har arbetat lösningsorienterat sedan 2008. Det vi fick med oss därifrån är vikten av att involvera och engagera läsarna. Låt dem vara med och sätta agendan! Omvälvande är också tanken att vi som journalister har mycket att vinna på att se oss som möjliggörare och inspiratörer.

Kristina Lund Jørgensen är konstruktiv redaktör på TV2 Fyn.

Gerd Maria May och Jan Bonde, chef på Fyens Stiftstidende i Middelfart.

I början av november ledde Malin Picha Edwardsson en workshop i Karlskrona som inkluderade större delen av tidningens medarbetare. Jonathan Falck och Martin Holmberg medverkade också. Vi diskuterade bland annat live-rapportering, behovet av mer rörlig bild och vinsten av att komma ut och möta människor i deras vardag. Gabriel Ehrling Perers höll en inspirerande föreläsning om hur Avesta tidning under hans ledning som chefredaktör lyckades vända en negativ upplagetrend. Målbilden var att bli en Expressen för Avesta, med mycket rörlig bild, superlokala nyheter från alla delar av kommunen och med människor i fokus. Avesta tidning utsågs i fjol av TU Medier i Sverige – tidigare Tidningsutgivarna – till Årets redaktion.

Jag har alltid sagt att lokalredaktör är det finaste man kan vara. Vi arbetar nära människorna på orten och vi har förmånen att berätta för alla dem som inte var där. Vi ska inte bara spegla skeenden utan även granska makten med befolkningens bästa för ögonen.

Gabriel Ehrling Perers lyckades som chefredaktör på Avesta Tidning att tillsammans med sina medarbetare vända en negativ upplageutveckling.

Foto: Mattias Mattisson

Jag känner fortfarande likadant, men vi bör tänka på att ha stora öron och att utforma journalistiken ännu mer i samspel med publiken. Då kan vi återfå vår roll som lokal lägereld som skapar samhörighet i bygden. Den som känner gemenskap med sin bygd prenumererar i högre grad på en lokaltidning – och blir mer engagerad i samhällsfrågor. På så sätt kan vi även framgent fylla en viktig demokratisk funktion.

Så vad kan vi göra konkret på Sydöstran? Jo, vi behöver stärka vår lokala profil på sajten. Trots att Blekinge är ett litet och till synes homogent län är läsarna mest intresserade av sin egen ort. Därför står vi i startgroparna med att göra liveflöden för varje kommun, där de superlokala nyheterna får plats. Lokalredaktören tar därmed större plats på sajten. Undersidorna för varje lokalredaktion ska också lyftas fram bättre.

Annat som är på gång utifrån vad vi lärt oss:

- Vi kommer att jobba mer med rörlig bild. Alla reportrar ska utbildas i att kunna direktsända film med mobilen.
- Vi har satt som mål att alltid ha ett lösningsorienterat och involverande knäck på gång, där vi bjuder in läsarna att medverka.
- Vi testar just nu att släppa jakten på klick genom att bli mer precisa i rubriksättningen. ”Ny butik har öppnat” kan ändras till ”Ny butik har öppnat i Hallabro”. Det ger färre klick men fler nöjda läsare.
- Vi anstränger oss hela tiden för att skriva för en ung målgrupp. Minst en artikel per dag ska riktas till målgruppen 20-45 år. Vi vet också att de är särskilt intresserade av skolfrågor, trafik och kriminaljournalistik.
- Vårt utåtriktade arbete ska intensifieras, bland annat genom att vi flyttar ut redaktionen med jämna mellanrum. För några veckor sedan höll vi till på ett köpcentrum för en dag. Vi planerar att inom kort husera i en sporthall och i en dagligvarubutik.
- Inför valet nästa år är förhoppningen att vi ska skapa engagemang genom att anordna lokala digitala omröstningar i olika frågor.
- I många år har lokalredaktionerna redigerat sina sidor för print själva. För att ta nödvändiga digitala kliv släpper vi printredigeringen på lokalredaktionerna. Det gör att vi kan fokusera på innehåll i stället för publiceringskanal.

Länge leve lokaljournalistiken!

*Anders Nilsson
Chefredaktör
Sydöstran*

Fakta

Sydöstran grundades 1903 av stenarbetare i Karlshamn. Tidningen hette Blekinge folkblad fram till 1921 då den bytte namn till Sydöstra Sveriges Dagblad. Ett namn som fanns kvar fram till 1973.

Ledarsidan är socialdemokratisk. Tidningen utges i papper sex dagar i veckan och som e-tidning sju dagar i veckan. TS-upplagan är 8 600 exemplar. Tidningens räckvidd är cirka 40 000 läsare, varav andelen digitala är cirka 30 procent.

Sydöstran har cirka 20 anställda. Tidningens centralredaktion ligger i Karlskrona. Kontor finns också i Ronneby, Karlshamn, Olofström och Sölvesborg. Tidningen ägs numera av Gota Media till 90,1 procent. Resterande del ägs av Arbetarrörelsens tidningsstiftelse i Blekinge.

”Ta större plats i lokalsamhället!”

Våga mer – publikens råd till Sydöstrans lokalredaktörer

Närvaro är a och o för framgångsrik lokaljournalistik. Men läsarna vill också att Sydöstran ska utmana mer och ställa makthavare till svars. Samtidigt måste tidningen ge nyanser och underhålla. Medieforskaren Malin Picha Edwardsson analyserar projektets bakgrund, genomförande och resultat.

Hur stärker vi lokaljournalistiken? – Om projektet *Lokalredaktör 2.0*

I många år präglades lokaljournalistiken av en mediebransch i kris, där lokalredaktioner lades ned, bevakningen centraliserades och den journalistiska närvaron på mindre orter bortprioriterades. Så är det inte längre. De senaste åren har mediestödet förändrats så att det är specialriktat till lokaljournalistik, något som inte förekommit tidigare, och inom mediekoncernerna talar man nu allt mer om att fördela mer resurser till journalistik på lokal nivå. Utvecklingen med nedläggningar av lokalredaktioner har avstannat, och i stället öppnas nu nya lokalredaktioner på flera håll i Sverige, inte minst av stora aktörer som Dagens Nyheter och Sveriges Television.

Men lokaljournalistik handlar inte enbart om hur många lokalredaktioner det finns i landet, även om det naturligtvis är viktigt. Lokaljournalistik handlar till stor del om att skapa en hållbar relation till läsare, tittare eller lyssnare. Det behövs ett aktivt relationsbyggande mellan journalisterna på plats och publiken, en typ av varumärkesbyggande för de lokala medierna, och dessutom mycket stor kunskap om publikens behov, intressen och livssituation, och var de lokala medierna passar in och möter läsarna, tittarna eller lyssnarna i deras vardag.

Den här rapporten beskriver ett forsknings- och utvecklingsprojekt som pågick under 2021, där fokus låg på hur relationen mellan journalisterna och publiken kan utvecklas på olika sätt. Målet var att undersöka hur en dagstidning som Sydöstran i Blekinge kan vara *en betydelsefull aktör* i lokalsamhället. Tidningen har totalt fyra lokalredaktioner, och i projektet låg fokus på två av redaktionerna – i Ronneby och Olofström. Ordet ”aktör” understryker att det handlar om att inta en aktiv roll i lokalsamhället, snarare än en passiv, betraktande roll. Sydöstran vill vara en uttalat aktiv samhällsaktör, och någon att räkna med i den lokala samhällsdebatten. Men hur kan man lyckas med den målsättningen i en tid då allt fler samhällstjänster digitaliseras, inklusive läsarnas mediekonsumtion? Vilken är den viktigaste kanalen för att möta läsarna – är det papperstidningen eller olika digitala kanaler? Och vilken plats har Sydöstran i sina läsares vardag? Sådana frågor utforskade vi i projektet, i nära samarbete med lokalredaktörerna i Ronneby och Olofström.

Gunnel Persson, lokalredaktör i Olofström.

Foto: Mattias Mattisson

Projektet pågick under ett år, och inleddes med en workshop, varefter lokalredaktörerna fick i uppdrag att gå ut och möta sina läsare med ett batteri av frågor. Det var dels viktigt att öka kunskapen om de boende i Ronneby och Olofström med omnejd. Hur ser läsarnas liv ut? Vad vill de läsa om? Vad vill de inte läsa om i tidningen? Hur långa ska texterna vara? Eller är det rörlig bild som efterfrågas? Är det fortfarande relevant att berätta ”vad som händer” på orten? Dels var det viktigt att lösa frågan hur Sydöstran på ett intresseväckande sätt kan fortsätta bevaka kommunpolitik och andra samhällsviktiga frågor som berör invånarnas vardag. Hur ser man till att vara där saker händer? Och finns det fler möjligheter än de traditionella bevakningsmetoderna, att bli kommunernas ”lägerled” eller samlingsplats för samhällsviktiga frågor? Det var huvudfrågorna i den här studien.

Projektets mål var i förlängningen att skapa högre delaktighet och engagemang från läsarna, och att behålla den lokala närvaron på orten. Samtidigt som fokus i projektet låg på att lära känna publiken bättre, var det viktigt att stärka lokalredaktörerna i deras samspel med publiken. Det behövdes en injektion av självförtroende och inspiration. Därför gjordes en studieresa till Fyn i Danmark, där eldsjelen Gerd Maria May och dagstidningen Fyns Stiftstidende i flera år har legat i framkant när det gäller konstruktiv journalistik och aktiv lokaljournalistik. På den avslutande workshopen gav också Gabriel Ehrling Perers en inspirerande föreläsning om hur han som chefredaktör tillsammans med sina medarbetare lyckades vända utvecklingen för Avesta Tidning som till slut blev utnämnd till Årets Redaktion.

För att lyckas med Sydöstran-projektets alla målsättningar, var det viktigt att lokalredaktörerna arbetade aktivt i projektet. Det var viktigt att de diskuterade, reflekterade och hittade lösningar på projektets huvudfrågor kring Sydöstrans framtida roll. Det var också viktigt att ge lokalredaktörerna de verktyg och den kunskap som behövs för att utveckla verksamheten och skapa en hållbar relation till publiken. Därför var det lokalredaktörerna själva som samlade in materialet (empirin) i studien, och utförde intervjuerna med sina tidningsläsare och med icke-prenumeranter på sina respektive orter. Därmed blev själva arbetsprocessen kring insamling och bearbetning av materialet ytterligare en intressant del av resultatet i projektet.

Forskning om lokaljournalistik

Enbart under de senaste tre åren har ett flertal böcker och rapporter publicerats med fokus på lokaljournalistik. I februari 2021 kom Medier & demokratis rapport ”Den lokala journalistikens återkomst” av medieforskarna Gunnar Nygren och Carina Tenor. Där visar författarna att trenden med nedläggningar av lokalredaktioner håller på att vända, och att man nu i stället talar mycket om möjligheterna med lokaljournalistik. ”Det lokala blir allt viktigare i en global värld – och viktigast blir att koppla ihop det lokala och det globala för att göra världen begriplig”, skriver Nygren och Tenor.

Fyra trender lyfts fram som pekar på den lokala journalistikens återkomst:

- ”Människor vill ha de lokala nyheterna, och det lokala blir allt viktigare som en motvikt mot en anonym stordrift och globalisering. Människor lever ett lokalt liv även i det globaliserade och uppkopplade samhället – de lokala medierna har en nyckelroll för att hålla ihop detta lokala samhälle.
- Den lokala journalistiken bygger både på närhet till det lokala och på ett mått av kritisk distans. De lokala medierna är både ett socialt kitt i lokalsamhället och en granskare av lokala makt-havare. Att balansera närhet och distans är en utmaning i det dagliga arbetet för alla lokala journalister.

- Den lokala journalistiken måste bygga på hållbara ekonomiska modeller. I de stora mediekoncernerna finns tendenser till en ”återlokalisering”, en återgång från den centralisering som präglade de etablerade mediekoncernerna de senaste tio åren. Samtidigt växer nya hyperlokala medier upp underifrån – lokala nyhetssajter, gratistidningar och nya prenumererade lokala veckotidningar.
- De lokala medierna är en helt nödvändig del av den demokratiska infrastrukturen; med lokala medier ökar kunskap och identifikation med hembygden, engagemanget i lokala frågor och demokratiskt deltagande. De lokala medierna får också ett ökat politiskt stöd – men detta är samtidigt en risk om lokala medier blir beroende av offentlig finansiering.”¹

Sammanfattningsvis menar Nygren och Tenor att de lokala medierna spelar en mycket viktig roll i lokalsamhällena, inte minst som ett socialt kitt. ”Den lokala journalistiken har en nyckelroll för att skapa gemensamma referensramar, ett gemensamt torg där stort och smått rapporteras och diskuteras. I denna process skapas den lokala identiteten, stoltheten över en hemort och en hembygd.”²

Rapporten från Medier & demokrati av Gunnar Nygren och Carina Tenor bygger på boken ”Lokaljournalistik – Nära nyheter i en global värld” av samma författare, som gavs ut 2020³. Där fördjupas förståelsen av mediernas roll i lokala demokratiska processer. Det handlar om att bevaka kommunpolitik, gräva fram orättvisor och stå på medborgarnas sida i den politiska debatten.

I boken tar Nygren och Tenor bland annat upp möjligheten att använda konstruktiv journalistik som ett sätt att förnya den lokala journalistiken. I Sydöstran-projektet introducerades redaktionen till konstruktiv journalistik som ett möjligt sätt att skapa högre delaktighet och engagemang från läsarna. År 2020 gav Medier & demokrati ut en rapport av Petter Beckman, journalist på Mitti-koncernen och en pionjär inom rörelsen konstruktiv journalistik i Sverige. I rapporten diskuterar han utförligt innebörden av begreppet Konstruktiv journalistik.⁴

Grundtanken i konstruktiv journalistik är att i högre grad utgå från medborgarna och att ta ett större ansvar för samhällsutvecklingen. Man vill förnya det journalistiska uppdraget och återupprätta publikens förtroende för medierna och journalistiken. Inom den lokala journalistiken finns en tradition av starka band med lokalsamhället, där journalisten ofta är en del av lokalsamhället, men det är annorlunda för storstads- och riksmidier där avståndet till publiken kan vara längre. Samtidigt höjs allt fler röster för att själva journalistiken, även i lokalsamhället, behöver förändras och anpassas till en ny verklighet. Några sådana förändringar är till exempel:

- Öka publikdialogen. Öppna upp mot publiken och fånga upp frågor som är relevanta för folk.
- Öka relevansen och hjälpa publiken att känna igen sig.
- Hjälpa publiken att förstå vår komplicerade värld.
- Bjuda in och lyssna på läsare och andra som inte är läsare. Söka upp och få en dialog med publiken/läsarna.
- Vara på plats. Live-debatter om viktiga och aktuella ämnen som engagerar människor.
- Publicera berättande som berör.

¹ Nygren, Gunnar & Tenor, Carina. (2021). Den lokala journalistikens återkomst – nära nyheter allt viktigare i en global värld. Rapport 2021:01, sid 4, Medier & Demokrati, Lindholmen Science Park.

² Nygren, Gunnar & Tenor, Carina. (2021). Den lokala journalistikens återkomst – nära nyheter allt viktigare i en global värld. Rapport 2021:01, sid 6, Medier & Demokrati, Lindholmen Science Park.

³ Nygren, Gunnar & Tenor, Carina. (2020). Lokaljournalistik – Nära nyheter i en global värld. Lund: Studentlitteratur.

⁴ Beckman, Petter. (2020). Konstruktiv journalistik – lägesrapport om en omstridd rörelse tio år efter de första stegen. Rapport 2020:03, Medier & Demokrati, Lindholmen Science Park.

Petter Beckman⁵ diskuterar också vilka delar i den konstruktiva journalistiken som utgörs av en kärna av gemensamma utgångspunkter och rekommendationer. Dessa är: lösningsorientering, framtidsfokus, fler perspektiv och dialog mellan olika synsätt. Några saker brukar skapa missförstånd, enligt Beckman. Den konstruktiva journalistiken tar inte ställning till specifika lösningar utan ser det som sin uppgift att vara medlare, moderator eller ”facilitator” som fokuserar på frågan ”hur kommer vi vidare, hur ska vi lösa det här?” och ser till att alla inblandade har ett så bra beslutsunderlag som möjligt. Det handlar inte heller om att bara berätta positiva nyheter, vilket är ett vanligt missförstånd när det gäller konstruktiv journalistik, enligt Petter Beckman.⁶

I Sydöstran-projektet hämtade lokalredaktörerna, reportrarna och redaktionsledningen inspiration från tidigare projekt med fokus på konstruktiv journalistik och diskuterade om och hur de själva skulle kunna förnya sin journalistik med utgångspunkt i lösningsorientering, framtidsfokus, fler perspektiv och dialog mellan olika synsätt.

Såväl i konstruktiv journalistik som i lokaljournalistik i allmänhet understryker forskarna hur viktigt det är med lokal förankring på den geografiska plats som journalisterna bevakar. I Sydöstran-projektet ställdes ett flertal frågor till läsarna om den lokala förankringen och kopplingen till orterna Ronneby och Olofström. I artikeln ”Local Journalism when the journalists leave town” från 2019⁷ menar författarna Michael Karlsson och Erika Hellekant Rowe att begreppet ”nyheternas geografi” (the geography of news) pekar på att journalisternas fysiska närvaro har avgörande betydelse för nyhetsbevakningen. Närvaro betyder i det här fallet inte att journalisterna bara dyker upp på orten när något dramatiskt inträffar, utan närvaro innebär att journalisterna är på platsen som de bevakar under lång tid för att lära känna människor, samhället och dess viktiga frågor. Att det finns en väl fungerande lokalredaktion på orten är alltså avgörande för att få den journalistiska bevakningen att fungera.

Karlsson och Hellekant Rowe undersöker i sin studie om digital teknik eller hyperlokala medier kan ersätta de journalister som inte längre finns på orten på grund av besparingar och indragna lokalredaktioner, men de kommer fram till att detta inte är möjligt. Varken digital teknik eller hyperlokala medier kompenserar den lokaljournalistik som skapas av dagstidningar och etermedier på plats. Förutsättningarna för att satsa på lokaljournalistik är kanske bättre än någonsin just nu, och det i sig är en morot för alla som vill värna om lokalsamhället.

Forsknings- och utvecklingsprojektets upplägg

Forsknings- och utvecklingsprojektet i Blekinge kallades lite skämtsamt för *Lokalredaktör 2.0*. Samtidigt satte smeknamnet fingret på vad som skulle uppnås. Projektets mål var att undersöka lokalredaktörernas roll i en digital kontext, och utveckla den rollen i förhållande till publikens vardag och speciella behov. Det var också viktigt att utveckla relationen mellan lokalredaktörerna och publiken, och sedan låta de positiva erfarenheterna sprida sig till resten av Sydöstrans redaktion.

Projektet inleddes officiellt den 9 mars 2021 då den första workshopen hölls med projektdeltagarna. I projektet deltog två lokalredaktörer från Ronneby (Emma Gunler och Jens Svensson), två lokalredaktörer från Olofström (Gunnel Persson och Jan-Erik Martinsson), samt Sydöstrans chefredaktör

5 Beckman, Petter. (2020). Konstruktiv journalistik – lägesrapport om en omstridd rörelse tio år efter de första stegen. Rapport 2020:03, sid 10, Medier & Demokrati, Lindholmen Science Park.

6 Beckman, Petter. (2020). Konstruktiv journalistik – lägesrapport om en omstridd rörelse tio år efter de första stegen. Rapport 2020:03, sid 12, Medier & Demokrati, Lindholmen Science Park.

7 Karlsson, Michael. & Hellekant Rowe, Erika. (2019). Local journalism when the journalists leave town: Probing the news gap that hyperlocal media are supposed to fill. Nordicom Review, 40 (Special Issue 2): 15–29. doi: 10.2478/nor-2019-0025.

Anders Nilsson, Martin Holmberg och Jonathan Falck från Medier & demokrati samt medieforskaren Malin Picha Edwardsson från Södertörns högskola.

Lokalredaktörerna fick inledningsvis i uppgift att beskriva sin vardag, och hur det går till när de letar efter uppslag. De fick besvara frågor som:

- Beskriv hur en typisk dag ser ut för dig?
- Hur mycket tid lägger du på att leta efter uppslag? Hur gör du det?
- Hur mycket tid lägger du på läsarkontakt? Hur gör du det?
- Vilka verktyg använder du?
- Var finns flaskhalsar och svårigheter – vad kan förbättras?
- Hur mycket tid lägger du på att skriva/arbota kreativt med text och bild?
- Vad kan förbättras, förenklas, öka inspirationen i arbetsprocessen?

Därefter diskuterades svaren för att se om det fanns några gemensamma nämnare och trådar att gå vidare med. På workshopen blev det tydligt att lokalredaktörerna fick uppslag till artiklar genom att leva och bo i kommunen. De träffade läsare i mataffären, på torget eller genom att läsarna kom in på lokalredaktionen. Ibland uppskattades läsarkontakterna, ibland uppfattades de som störande när redaktörerna arbetade mot en lämningsdeadline eller ville stänga för dagen.

Medieforskaren Malin Picha Edwardsson ledde projektets avslutande workshop i Karlskrona. Här gick deltagarna igenom resultaten och erfarenheterna. Foto: Mattias Mattisson

Lokalredaktörernas egna kontaktnät var avgörande för att hitta bra uppslag, och några lade mer tid på att odla dessa kontakter än andra. Detsamma gällde skrivprocessen. Några av lokalredaktörerna lade mycket stor tid på att skriva och producera innehållet, medan andra behövde mindre tid. Att hitta en balans mellan insamlandet av underlag eller material, och själva skrivprocessen var en utmaning, eftersom det både kräver ett utåtriktat arbete och tider av ostört, fokuserat skrivarbete.

Nästa fokus på workshopen var att instruera lokalredaktörerna i hur de skulle samla in forskningsmaterial till studien i form av djupintervjuer med både prenumeranter och icke-prenumeranter. Till svårigheterna i uppdraget hörde också att detta skedde mitt under corona-pandemin, vilket begränsade möjligheterna till personliga möten med läsarna.

Lokalredaktörerna fick i uppdrag att ta reda på följande:

- Var är Sydöstran i relation till användarens livssituation?
- Vad är användarens behov i relation till Sydöstran?
- Hur ser användarens vardag ut? När, var, hur kommer Sydöstran in i bilden?
- Hur kommer användaren att interagera med storyn? (När, var, hur läser/tittar man?)
- Varför vill användaren läsa/titta på den här storyn? (motivet, nyttan?)
- Hur uppfattas storyn med den här designen? (går den att förstå, i så fall hur?)

Malin Picha Edwardsson föreläste på workshopen om de svar som invånarna i Ronneby och Olofström gett i djupintervjuerna. Foto: Mattias Mattisson

Malin Picha Edwardsson sammanställde ett frågebatteri, ett underlag som lokalredaktörerna kunde använda när de gjorde sina intervjuer, så att alla intervjuer följde samma mall och därmed blev jämförbara. Målet var att varje lokalredaktör skulle genomföra 7-8 intervjuer var, vilket skulle ge totalt ett 30-tal intervju svar. Hälften av svaren skulle vara från prenumeranter på Sydöstran, och hälften från icke-prenumeranter. Hälften män, hälften kvinnor. Frågebatteriet anpassades så att det passade såväl prenumeranter som icke-prenumeranter. Åldersspannet på de intervjuade skulle vara mellan 20 och 45 år. Lokalredaktörerna skulle i möjligaste mån följa frågeformuläret, men ombads att gå på djupet med sina följdfrågor, samt spela in intervjun och anteckna. Lokalredaktörerna fick två månader på sig att genomföra sina intervjuer, och därefter skicka sitt material till Malin Picha Edwardsson.

Här är några exempel på frågor som ställdes till läsarna:

- Hur ser din vardag ut? (Beskriv en vanlig dag från det du stiger upp tills du går och lägger dig.)
- Till prenumeranter: Beskriv när, var och hur du läser Sydöstran en vanlig dag? Hur länge brukar du läsa? Hur ser det ut på helgen? Finns det några skillnader?
Till icke-prenumeranter: På vilket sätt håller du dig uppdaterad om vad som händer på din ort? (Skulle du vilja veta mer om vad som händer på din ort? Vadå till exempel?)
- När på dagen läser du (Sydöstran/medier) på papper, i mobilen/appen, på webben? Varför?
- Varför läser du Sydöstran/medier? (Fyller den ett behov, eller nytta för dig?)
- Har du följt vår bevakning om corona-pandemin? Hur uppfattade du den? Varför läste du den? Långa reportaget om tågstationen i Vilshult? Långtidssjuka mannen med covid?
- Skulle du vilja att Sydöstran hjälpte dig med konkreta behov i vardagen, som försenade bussar?

Avstängda gator/bilolyckor? Fastighetsaffärer? Strömavbrott? Väderuppdateringar?

- Skulle du vilja att Sydöstran engagerade sig mer i lokala frågor som....?
- Vilka frågor skulle du vilja att Sydöstran bevakade i den kommunala och regionala valrörelsen?
- Vet du vem eller vilka som är lokalredaktörer för Sydöstran på din ort?
- Skulle du vilja att det var lättare att få kontakt med reportrarna på Sydöstran? I så fall hur?

Resultatet av intervjuerna var spännande att gå igenom, och beskrivs mer i detalj nedan. Några reflektioner kring arbetssättet är värda att lyfta fram. Den första gäller antalet intervjupersoner. Målet var att varje lokalredaktör skulle göra 7–8 intervjuer var, men riktigt så många maktade de inte med. I stället gjorde det 6 var, utom en lokalredaktör som intervjuade 5 personer. En annan reflektion gäller kvaliteten på intervjuerna. Det goda med vår arbetsmodell var att lokalredaktörerna med sin stora lokalkännedom kom nära intervjupersonerna, och väl kände till alla de aspekter som intervjupersonerna i Ronneby och Olofström lyfte fram. Men arbetsmodellen med fyra olika intervjuare gjorde också att materialet blev något spretigt och av skiftande kvalitet.

I efterhand kan man dra slutsatsen att vi borde ha gått igenom intervjudelen mer noggrant inför genomförandet, eftersom det naturligtvis är viktigt med högkvalitativa djupintervjuer i en forskningsstudie baserad på sådant material.

Den 15 juni 2021 genomfördes projektets andra workshop med samma deltagare som i den första workshopen. Då presenterades och diskuterades resultatet från det insamlade materialet och möjliga utvecklingsidéer. Mer om detta nedan.

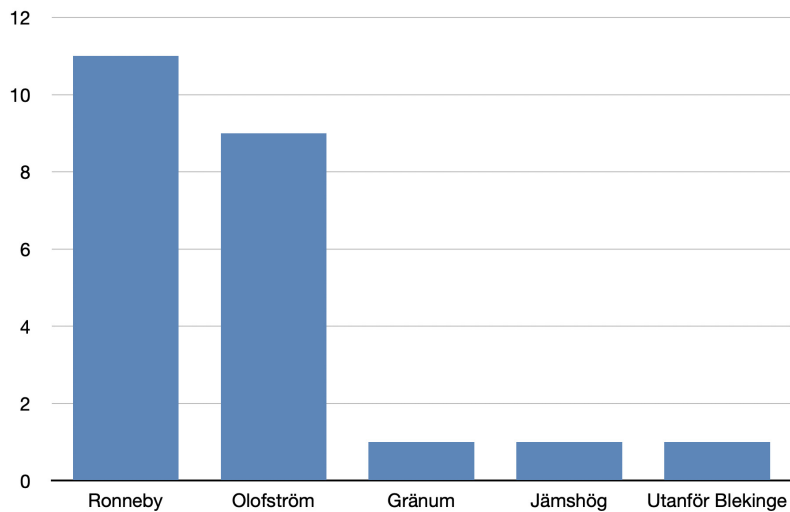
Nästa led i projektet var ett studiebesök den 27–29 september hos Gerd Maria May på danska Fyn, samt dagstidningen Fyns Stiftstidende som har arbetat mycket med konstruktiv journalistik, en dansk lokal TV-station och även Danmarks Radio. Syftet med resan var att inspirera lokalredaktörerna och ge dem en injektion av energi och nya idéer. Med på resan var två lokalredaktörer, chefredaktören Anders Nilsson och en av Sydöstrans nyhetschefer.

Slutligen hölls en avslutande workshop den 9 november 2021 på plats på centralredaktionen i Karlskrona, då resultatet av projektet summerades och nya idéer diskuterades. Här deltog ett tiotal medarbetare, både reportrar och arbetsledare från Sydöstran. Dessutom inbjöds Gabriel Ehrling Perers till workshopen för att bidra med ytterligare inspiration och goda exempel från Avesta tidning, och Sydöstrans chefredaktör Anders Nilsson berättade om redaktionens studieresa till Danmark. Syftet med workshop 3 var också att formulera konkreta utvecklingsplaner för tidningen, vilka kan testas under 2022 eller i ett kommande forskningsprojekt. Mer om det nedan.

Det insamlade materialet

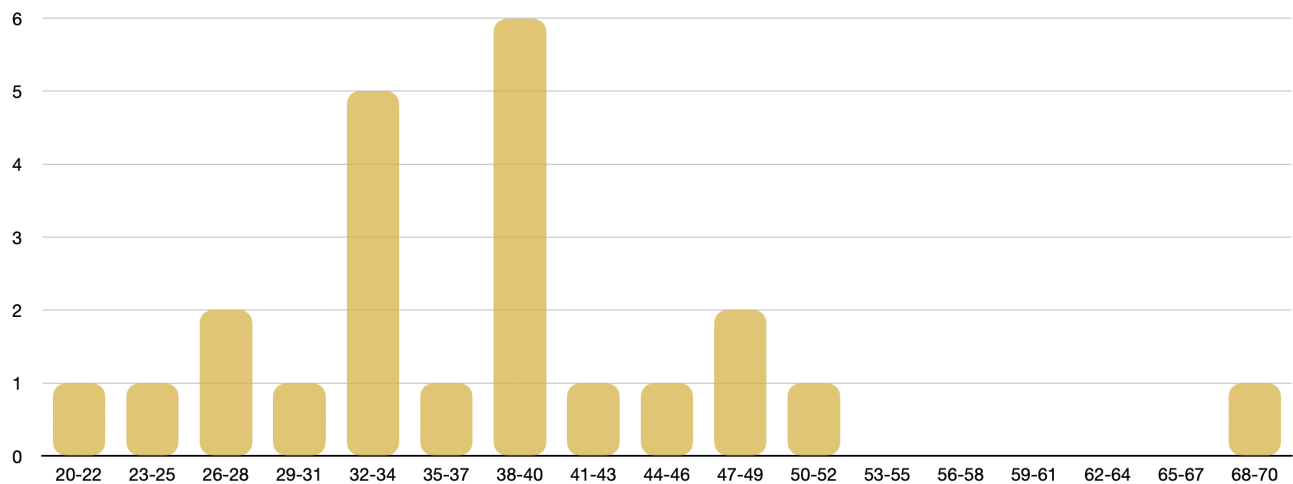
Här följer en sammanfattning av det material som samlades in av lokalredaktörerna i Ronneby och Olofström under mars och april 2021, samt ett förslag på så kallade ”personas” och en sammanfattande analys. Sammanlagt intervjuades 23 personer i Ronneby och Olofström. 13 intervjupersoner var män, och 10 var kvinnor. Intervjupersonerna kom framför allt från Ronneby och Olofström, men även från andra orter i och utanför Blekinge (figur 1). Deras ålder låg spridd mellan 20 och 52 år med ett undantag (figur 2), och männen i undersökningen var något äldre än kvinnorna (figur 3). 52 procent av de intervjuade personerna var prenumeranter på Sydöstran, och 48 procent var inte prenumeranter.

Bostadsorter

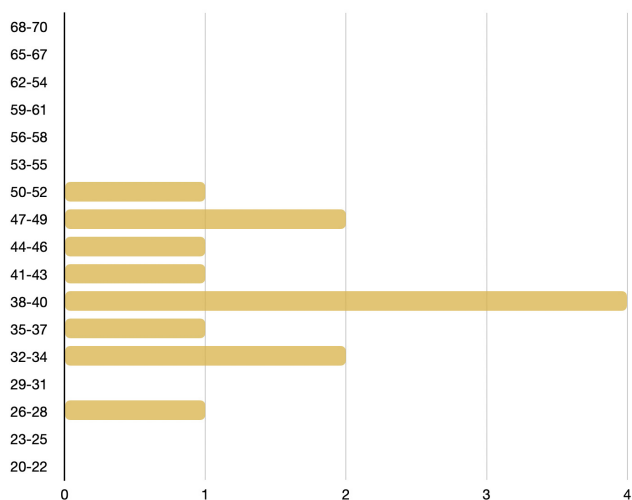
Figur 1: Intervjupersonernas bostadsorter.

Åldersfördelning

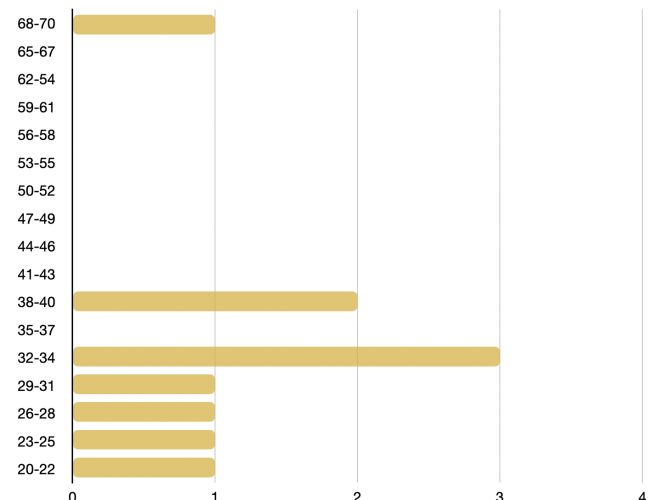

Figur 2: Intervjupersonernas åldersfördelning totalt sett.

Ålder män

Ålder kvinnor

Figur 3: Åldersfördelningen mellan män och kvinnor i studien. Männerna i studien är något äldre än kvinnorna.

Intervjuerna inleddes med att intervjupersonerna ombads beskriva hur en vanlig dag såg ut, och när på dygnet de konsumerade olika typer av medier, i förekommande fall Sydöstran. Om man ska sammanfatta resultatet, så kan man konstatera att många personer i den här åldersgruppen lever ganska inrutade liv med mycket fokus på barn och arbete. Några pendlar långt till jobbet (9 mil respektive 3 mil), vilket kan vara en möjlighet för mediekonsumtion. Andra har nära till jobbet och kan cykla dit, och ytterligare en grupp jobbar hemifrån (kanske tillfälligt på grund av pandemin).

Några stora skillnader upptäcktes inte mellan prenumeranter och icke-prenumeranter, utan vardagslivet verkar vara mer beroende av livssituationen. Den enda pensionären som deltog i undersökningen ägnade mer tid åt medier en vanlig dag än de övriga intervjupersonerna:

”Ja, Sydöstran läser jag ju på paddan. Och då sitter jag ofta i en fåtölj och läser igenom den, bläddrar i den. Jag läser inte så mycket annonser utan mest redaktionella texter. Det tycker jag är trevligast. Ronnebysidan läser jag noga men jag är även intresserad av övriga Blekinge och tycker att Blekinge är ett underbart landskap, så jag är intresserad av det andra med, men mest Ronneby.”

Man kan konstatera att mediekonsumtionen sker när man har en ledig stund på dagen. Det kan vara på morgonen, men också på fikaraster och på kvällen när man har lagt barnen. Man kan tänka ”väntetider”, ”tidsfördriv” när man är uttråkad, eller ”avkoppling” eller ”egentid” i en stressad vardag. Man bör nog inte underskatta tidningens roll att roa, underhålla eller kännas som en kär vän i vardagen dit man gärna återkommer på lediga stunder.

”Jag läser Sydöstran digitalt och den läser jag när tillfälle finns. Oftast inte direkt när jag stiger upp, utan kanske framåt 9-tiden när jag tar en frukost, en kaffe. Sker sedan några gånger per dag, inte vid någon speciell tidpunkt, men när man är inne på sociala medier och annat så kan jag kolla. Jag ser exempelvis Sydöstran-artiklar på Facebook och klickar på dessa.”

Majoriteten av de tillfrågade läser Sydöstran i mobilen, men jobbdatorn och iPaden förekommer också. Papperstidningen föredras av några tillfrågade, och även papperstidningen i kombination med mobilen fast vid olika tider på dygnet. De tillfrågade uppgav att helgerna i stort sett ser likadana ut som vardagarna när det gäller medieanvändning:

”Det finns nog inte direkt några skillnader på hur jag konsumerar Sydöstran mellan vardagar och helger. Det är ungefär samma rutiner då, fast då jobbar man inte utan gör andra roliga saker. Jag tittar när jag äter frukost, när jag stiger upp, och sedan när man är ute på nätet. Ingen större skillnad mer än att man har ett jobb att sköta på vardagarna.”

De som inte prenumererar på Sydöstran får sina nyheter huvudsakligen från Blekinge Läns tidning eller Facebook. Dessa mediekkanaler kan betraktas som de viktigaste ”konkurrenterna” till Sydöstran. Några lyssnar också på lokalradion, och andra uppger att de håller sig uppdaterade genom att prata med kompisar och arbetskamrater.

Varför läser man Sydöstran då? Intervjupersonerna uppgav att det framför allt handlade om att ”ha koll”. Det var viktigt att följa det lokala nyhetsflödet, och följa vad som händer lokalt. Man är nyfiken på vad som händer, men vill också bli road. Bland några tillfrågade nämns även att det är en tradition i familjen att man läser Sydöstran, och därför väljer man den i stället för konkurrenttidningen.

"Jag är uppväxt med Sydöstran, både farfar och farmor och mina föräldrar hade Sydöstran."

Hur kan man beskriva Sydöstrans roll i mediekonsumenternas liv? De tillfrågade anger att det är ett sätt att hålla sig uppdaterad om vad som pågår i omvärlden – lokalt, i Sverige och i världen. De menar att man ska vara insatt i det som händer och sker, eftersom det berör en själv. Det är helt enkelt viktigt att hålla sig uppdaterad. Här finns inte någon nämnvärd skillnad mellan prenumeranter och icke-prenumeranter.

"Ja, den fyller behovet av lokala nyheter och frågor som inte övriga medier tar upp."

Eftersom vi går in i ett valår ägnade vi en hel del tid i intervjuerna åt hur läsarna ser på Sydöstrans valbevakning. Inför valet 2022 har några av intervjupersonerna specifika önskemål.

"De lokala medierna är bra på att täcka det som händer i samhället och när det gäller den kommande valrörelsen så skulle jag gärna vilja se en mix av snabba nyheter från partierna och lite mer djuplodande reportage."

"Uppföljningar av vad som händer efter valet, vallöften som uppfylldes eller sveks är alltid intressant liksom valfrågor ur ett Olofströmsperspektiv."

Andra önskar att Sydöstran ska göra mer djuplodande reportage inför valet.

"Jag vill inte använda ordet grävande men kanske något mer åt det hållet. Jag brinner för lokala frågor som äldreomsorg, vård och kommunala trygghetsfrågor och att jag vill att medierna ska ha mycket fokus på det i valrörelsen."

"Allt från offentliga byggnader som kanske ska göras i ordning eller säljas till beslut som påverkar invånarna, nya företag som öppnar och så vidare. Man vill veta vad som händer på bygden utvecklingsmässigt."

En intervjuperson vill gärna se lite tuffare utfrågningar av lokalpolitikerna inför valet.

"Det jag saknar generellt i valrörelser är att politiker får stå oemotsagda. Varken programledare eller de andra som debatterar säger emot alla gånger. De drar till med lögnar eller vinklar frågor kraftigt och så får det passera. Medias skyldighet är att förklara hur saker och ting faktiskt ligger till."

"Jag tyckte inte förra valets faktagranskning fungerade så bra. Det känns som att man som medborgare måste vara sjukt insatt för att veta när en politiker tänjer på sanningen. Ett viktigt uppdrag för medierna att hjälpa medborgarna med detta, att belysa när något inte stämmer. Det är ju därför vi har fria medier, för att kunna granska makten. Det är ett jätteviktigt uppdrag."

"På lokal nivå kanske det inte blir lika många sådana debatter, men man kan hålla fast vid att man ska granska makten och fråga sig: Är det sant eller falskt det här?"

En kvinnlig intervjuperson önskade sig en mer positiv bevakning, kanske i linje med konstruktiv journalistik som beskrivs ovan.

”Jag vet inte, men det är väl alltid bra om media lyfter mer positiva saker. Och skola och jobb, kanske. Och när det öppnar nya ställen, som butiker och så. Det tycker jag är kul att läsa om!”

En annan intervjuperson klagade på att lokalbevakningen inte var tillräcklig.

”Rent generellt, båda tidningarna, koncentrerar sig mest på Karlskrona. Det kan hända en massa grejer i Ronneby, men det står en halvsida, resten är reklam, resten är tre-fyra sidor Karlskrona. Ronneby kommun är väl lika mycket värd som de andra kommunerna?”

Slutligen tyckte en intervjuperson att tidningen kunde göra mer reklam för landskapet i stort.

”Jag tycker att Sydöstran ska bevaka ”turismfrågan”. Jag tycker att vi är dåliga i hela Blekinge på att marknadsföra vårt eget landskap och vår egen trakt. Det finns oändligt mycket i Blekinge, så finns det någon politiker som tycker att det är kul att marknadsföra Blekinge lite mer, det är väl den frågan i så fall. Det känns ganska naturligt för min del. Det är ändå ”Sveriges trädgård” och det är någonting som man skulle kunna spinna på. Karlskrona, Ronneby och Sölvesborg är ju superfina ställen.”

Intervjupersonerna fick också frågor kring utvecklingen av en mer omfattande nyhetsservice, till exempel om trafiken, vädret, strömavbrott eller rena nyhetshändelser, kanske i form av push-notiser till mobilen. Några intervjuade var positiva, andra mer tveksamma.

”Flashnyheter, ja, vi lever i en snabbare och snabbare värld. Många gånger behöver vi veta vad som hänt idag, inte imorgon, det som påverkar just nu. Framför allt avstängda gator, störningar i länstrafiken och strömavbrott.”

”I så fall vill jag välja vilken typ av innehåll som ska komma i push-notiser. Som vädret, det har man ganska bra koll på ändå. Vädret – det är som det är.”

Det är viktigt att tänka sig in i användarnas situation här, vilket blev tydligt i ett intervjuvar:

”Avstängda vägar hade nog varit intressant om man bodde i Stockholm, men här på landet så finns det ofta bara två vägar och är den ena avstängd är det inte hela världen att ta den andre.”

Personas

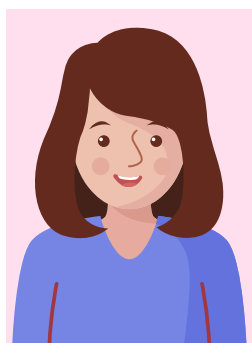
I vissa typer av studier är det vanligt att man utvecklar så kallade personas utifrån det material som samlats in. Personas kan beskrivas som typpersoner som man får fram genom att kondensera de olika personlighetstyper som man upptäcker i materialet. Det blir en form av genomsnittsperson som kan användas för att bättre förstå till exempel en typisk användare.

I den här studien tog vi fram två typpersoner, eller personas, en man och en kvinna, baserat på det insamlade materialet. Typpersonerna är tänkta att hjälpa lokalredaktörerna att bättre förstå de läsare de vänder sig till, samt läsarnas vanor, behov, intressen och livssituation. Verkligheten är naturligtvis inte alls så svartvit som typpersonerna indikerar nedan, men detta kan vara en hjälp för att förstå läsarna bättre.

Persona 1: Johnny 40 år

- Har familj och tre barn.
- Läser Sydöstran varje dag i mobilen, när han får en stund över.
- Är intresserad av fiske och företagarefrågor.
- Vill känna att han har koll på det som händer lokalt.
- Vill gärna ha mer nyhetsflashar om något viktigt händer, till exempel skogsbränder eller andra viktiga händelser.
- Vill att Sydöstran tar tag i viktiga samhällsfrågor/problem, men även frågor som är av särskilt intresse för honom.

Persona 2: Jenny 33 år

- Har familj och barn. Pendlar till ett jobb inom vården.
- Läser Sydöstran i mobilen när hon får "egentid".
- Läsningen är hennes avkoppling och tillflykt i en stressad vardag.
- Förutom allmänna samhällsfrågor, vill hon gärna läsa om positiva saker, om skola och jobb, och när det öppnar nya ställen, som butiker och så.
- Kanske använder hon tidningen för att drömma sig bort.
- Vill känna sig utvald, och bjudas in till event/debatter som tidningen arrangerar kring viktiga samhällsfrågor.

I vår studie blev nog persona 2, med Jenny 33 år, den som mest överraskade lokalredaktörerna på Sydöstran. Få av dem hade nog funderat kring att tidningen är en avkoppling och tillflykt i en stressad vardag, och att den används för att drömma sig bort.

Utmaningen för lokalredaktörerna blir att hitta olika typer av innehåll som både lockar och tillfredsställer typpersonen Jennys behov av avkoppling och underhållning, men samtidigt tar tag i viktiga samhällsfrågor och problem, som typpersonen Johnny önskar. Traditionellt sett har dagstidningar alltid varit något av ett smörgåsbord, där man erbjuder läsning om allt från högt till lågt. Det är nog sammanfattningsvis en bra målsättning även framöver.

Diskussioner om hur man kan gå vidare

Vid workshop 3, den 9 november 2021, deltog drygt 10 personer ur Sydöstrans redaktion. Bland annat diskuterade deltagarna vilka slutsatser som kan dras av det insamlade forskningsmaterialet, studiebesöket i Danmark och föredraget om Avesta Tidning, samt hur man kan gå vidare i projektet. Workshop-deltagarna delades in i tre grupper som föreslog en rad nya idéer värda att testa i utvecklingsarbetet.

Framför allt inspirerades redaktionen av Avesta Tidnings arbete med live-rapportering i olika former, och ville göra en rejäl satsning på det. Särskilt blåljusjournalistiken kring olyckor och liknande

skulle kunna göras i form av live-rapportering med ljud och rörlig bild, enligt redaktionsdeltagarna. Man skulle också kunna vara på plats vid vägarbeten och intervju människor som blir drabbade av bilköer och liknande. Kort sagt ville man försöka välja vinklar som verkligen berör, som stillar lokal nyfikenhet, och som ger ”nyckelhål” in i miljöer som läsarna själv inte kan se in i. Viktigt i sammanhanget är också att erbjuda utbildning i själva tekniken kring live-sändningar, så att alla på redaktionen känner sig säkra och bekväma med den, underströk deltagarna.

På workshopen diskuterades också hur man med regelbundenhet kan möta läsarna i deras miljöer, till exempel i den lokala mataffären, på biblioteket eller i shoppinggallerior. Här är det viktigt att man tänker på att vara på plats på sådana tider när även yngre och yrkesarbetande kommer dit, kanske mellan klockan 16 och 18 till exempel. Efter exempel från Avesta Tidning diskuterades hur viktigt det är att ”komma ut i bygderna”. I Sydöstrans fall kanske det betyder att man ö-luffar i Blekinge skärgård på sommaren. Man får inte heller missa de intressanta gränsbygderna mot Småland och Skåne. Närvaro på plats är viktigt.

Sammantaget bör *människorna* stå i centrum, enligt redaktionsdeltagarna, gärna i form av enkäter så att läsarna får komma till tals. Man skulle till exempel kunna göra en stor enkät kring vilka lokala valfrågor som läsarna tycker är viktigast, liksom en enkät till politikerna om vilka frågor de anser bör prioriteras. Det kan bli en bra jämförelse, ansåg deltagarna.

På frågan om hur man kan möta läsarna på nya sätt, drogs slutsatsen att berättelserna borde bygga kring möten med människor. Många av idéerna från Avesta Tidning kunde kopieras och användas rakt av, till exempel att göra reportage kring intressanta bostäder och vilka som bor i dem. Valrörelsen kan bli ett tillfälle att vara ute och möta människor, arrangera debatter, och låta läsarna ställa frågor till politikerna, ansåg man.

En viktig fråga på workshopen var hur man skulle komma igång med alla nya idéer, och sedan fortsätta att vara uthållig. Deltagarna konstaterade att det inte händer av sig självt, utan kräver en noggrann planering och schemaläggning, både av reportageserier och aktiviteter på olika platser. Med kontinuerliga utvärderingar av satsningarna kan man också få reda på vilka som fungerar och vilka man inte bör gå vidare med. Det går till exempel att ha en läsarpanel som regelbundet utvärderar speciella satsningar. Detta är samtidigt relationsbyggande för tidningen, vilket förstås är positivt.

Slutsatser och analys av det insamlade materialet och redaktionens diskussioner

Forskning av bland annat Gunnar Nygren och Carina Tenor visar att lokaljournalistiken har en viktig roll i lokalsamhället som socialt kitt. ”Den lokala journalistiken har en nyckelroll för att skapa gemensamma referensramar, ett gemensamt torg där stort och smått rapporteras och diskuteras. I denna process skapas den lokala identiteten, stoltheten över en hemort och en hembygd.”⁸ Resultaten i studien *Lokalredaktör 2.0* i Blekinge, med fokus på Ronneby och Olofström, stämmer väl överens med den tidigare forskningen om lokaljournalistik.

De personer som intervjuades i studien underströk att Sydöstran gärna får ta större plats i lokalsamhället, och våga stiga ut ur komfortzonen och arrangera debatter, ställa politiker mot väggen, och våga ställa och diskutera obehagliga frågor. Sydöstran är en uppskattad mediekanal, som gärna får ta större plats i läsarnas vardag.

8 Nygren, Gunnar & Tenor, Carina. (2021) Den lokala journalistikens återkomst – nära nyheter allt viktigare i en global värld. Rapport från Medier & Demokrati, 2021:01, sid 6.

Det finns utrymme för utökad bevakning inför valet, menar de tillfrågade i studien. De uppmanar tidningen att våga utmana politiker och främlingsfientliga krafter, våga driva frågor och ställa politiker till svars. Det finns också utrymme för en utökad nyhetsservice, gärna sådant som läsarna har behov av, men kanske inte själva vet att de har behov av (ännu). Här krävs dock lite innovativa, kreativa lösningar, och inte bara ”trafik, väder, olyckor, blåljus”. Här kan man fundera vidare på andra tjänster som läsarna kan ha nytta av. Sydöstran läses framför allt i mobilen, så därför är det viktigt att alltid göra innehållet mobilvänligt. Live-rapportering var till exempel något som redaktionsmedlemmarna fastnade för och ville satsa på.

Slutligen visar studien att närvaro på plats på lokalredaktionerna är a och o för en lyckad lokaljournalistik. Det är kanske en självklar slutsats, med tanke på tidigare studier av till exempel Nygren och Tenor, eller Karlsson och Hellekant Rowe. Men vikten av fysisk närvaro kan ändå inte över-skattas, eftersom det framför allt är genom personliga möten som lokalredaktörerna får tips och uppslag till sina artiklar. Lokalredaktörerna påpekade att det finns en dubbelhet i att vara närvarande på orten som man bevakar. Samtidigt som de var tacksamma över att få uppslag och nyhetstips när de stod i kön i mataffären, så var det ibland påfrestande att aldrig vara ”ledig”, och att alltid i första hand betraktas som en företrädare för lokaltidningen. En fördel med att inte bo på orten som man bevakar är att ”man kan åka hem och vara ledig”, menade lokalredaktörerna. Det blir också lättare att hålla sin professionella distans till området som man bevakar om man inte är boende där, har barn i samma skola som lokalpolitikern och så vidare.

Det man kan fundera över är på vilket sätt det går att öka kontaktytorna med läsarna ännu mer i Sydöstrans bevakningsområden. Nu sker kontakten framför allt i mataffären, på torget eller i lokalredaktionernas lokaler, men går det att arrangera events eller debatter där läsare och redaktörer möter lokalpolitiker eller andra viktiga aktörer i lokalsamhället? På olika sätt kan man försöka bli ännu mer kreativ och skapa upplevelser för läsarna, där tidningen i ännu högre grad blir en aktiv samhällsaktör och någon att räkna med i den lokala samhällsdebatten, som kommunernas ”lägerled” eller samlingsplats för samhällsviktiga frågor, något som redaktionsmedlemmarna som deltog i projektet är inne på. Här begränsas möjligheterna bara att kreativiteten. Med noggrann planering och schemaläggning, både av reportageserier och aktiviteter på olika platser, kan man bli uthållig i satsningen, och med kontinuerliga utvärderingar kan man också få reda på vad som fungerar och vad man inte bör gå vidare med. Man skulle till exempel kunna rekrytera läsare till en fokusgrupp eller läsarpanel som regelbundet får diskutera och värdera de nya satsningar som Sydöstran gör. Därmed får redaktionen konkret input och direkt respons på sitt arbete.

Om vi blickar framåt, finns det många spännande satsningar som Sydöstran kan arbeta vidare med. Livesändningar, debatter, events och reportageserier med fokus på människor på orten, är bara några av de idéer som diskuterades. Man har redan kommit långt på redaktionen när det gäller att gemensamt diskutera och formulera satsningar. Genom att samla och involvera alla redaktionens medlemmar i den gemensamma satsningen på att göra Sydöstran till en betydelsefull aktör i lokalsamhället, finns det goda förutsättningar att också lyckas med det man vill åstadkomma.

*Malin Picha Edwardsson
Medieforskare och lektor i journalistik
Södertörns högskola*

Lokalredaktörer är viktiga. De skapar relationer och förtroende, och de behövs för att granska och ge nyanser. Det är några av Sydöstranläsarna Christoffer Danielssons och Anna Johanssons medskick när de intervjuas av Gunnel Persson och Emma Gunler, lokalredaktörer i Olofström respektive Ronneby.

Christoffer Danielsson betonar Sydöstrans betydelse för Olofström som kommun.

Foto: Gunnel Persson

”Sydöstran stärker den lilla orten”

Christoffer, 34, betonar tidningens betydelse för Olofström

Christoffer Danielsson, 34 år, läser Sydöstran varje dag, spritt över dygnets alla timmar, men med extra tid under kvällen. Han har ett genuint intresse för samhället och läser allt då det kommer till brukskommunen Olofström, där han bor och verkar.

– Det är kul att läsa Sydöstran för man förväntar sig inte bara elände, säger Christoffer Danielsson.

Termometern har krupit över nollstrecket, den kvarstående kylan biter i kinderna trots solens strålar. Christoffer Danielsson kommer promenerande, han prenumererar på Sydöstran sedan cirka tre år tillbaka, innan dess från och till.

Varför Sydöstran?

– Först och främst för samhällsinformationen. Den kan man få på olika sätt och det är därför jag

tycker det är intressant att ha båda tidningarna. Det kan vara två identiska nyheter men inte samma innehåll, man får se olika vinklingar.

I Blekinge finns det två dagstidningar, Sydöstran och Blekinge Läns Tidning (BLT). Christoffer Danielsson prenumererar och läser dem båda.

Dina känslor kring Sydöstran, vad känner du för tidningen?

– Jag känner att den är oerhört viktig framförallt i förhållande till Olofström som varumärke. Hur man rapporterar kring Olofström. Vi kommer tillbaka till att jag läser båda tidningarna, skillnaden. Jag tycker att det finns en positiv syn när jag läser Sydöstran, en framtidsanda och en vilja att rapportera om det som är roligt och bra tillsammans med när det inte går rätt till. Ni får ihop bitarna, säger Christoffer Danielsson och fortsätter:

– Utifrån varumärket Olofström tycker jag inte att man har samma livssyn gällande hur man rapporterar från BLT:s sida. Sydöstran stärker den lilla orten.

Varför är Sydöstran viktig för samhället?

– Dels för journalistikens format som granskare utav makthavare. Det behövs någon som granskar och ser till att saker sker på rätt sätt och lyfter upp när det inte gör det. Det är det viktigaste perspektivet. Oberoendet. En nyanserad bild. Jag vill påstå att jag litar betydligt mer på det som går i tryck i en tidning till skillnad från många som är ett par generationer under mig och även äldre ibland som gillar och delar saker på facebook och tror att allt som står där är sant.

Vi har slagit oss ner i en soffa på Sydöstrans lokalkontor i Olofström. Christoffer tackar nej till såväl kaffe som vatten. Han är engagerad:

– Det är lättare att skapa en blogg och fylla den med dynga än att faktiskt plocka upp en tidning och förhålla sig till något som är sett ur olika perspektiv, mer nyanserat och neutralt.

– Man blir inte lika beroende av confirmation bias; ”ah men det jag får upp i mitt flöde är det jag redan tycker”, alltså att jag får min världsbild bekräftad gång på gång.

Confirmation bias betyder bekräftelsebias, tendensen att bearbeta information genom att leta efter eller tolka information som stämmer överens med ens existerande övertygelse.

– Därför föredrar jag att läsa Sydöstran och många andra tidningar, säger Christoffer Danielsson.

Fakta

Namn: Christoffer Danielsson

Ålder: 34 år.

Yrke: Egen företagare. Driver Everyday Movement AB med huvudsaklig inriktning friskvård och träning. Företaget sysslar också med utbildning och arbetsmiljökurser.

Familj: Fru och barn, en dotter på nio år och en son på sex år samt kamphunden Enzo, ras amstaff.

Bor: I Olofströms kommun i Kyrkhult sedan tolv år tillbaka samt tidigare under två år i kommunen. Är uppväxt i Fridafors i Tingsryds kommun, från ett brukssamhälle till ett annat.

Intresse: Föreningsliv, barnens aktiviteter, träning och en gnutta politik med.

Prenumeration: Han prenumererar på Sydöstran sedan cirka tre år tillbaka oavbrutet. Innan dess, till och från i perioder, ibland pappersvarianten ibland annan variant. Idag har han en digital prenumeration med tillgång till låsta artiklar och appen men inte till e-tidningen. Han prenumererar även på BLT i samma form.

Vad betyder Sydöstrans lokala rapportering från Olofström för boende i kommunen?

– Jag kommer tillbaka till det jag sa tidigare. Människor tenderar till att bekräfta sina egna åsikter, de behöver en nyansering av det de tror sig veta balanserad med fakta. Jag tror Sydöstran är viktig för att man ska ha en framtidstro, att man kan göra saker bättre. Det behöver inte vara som det har varit och när det blir fel så kan man tänka sig att rätta till saker, säger Christoffer och fortsätter:

– Nu närmar vi oss val igen så löftena lär ju hagla men då får vi genom Sydöstran kanske en uppföljning också. Det är svårt för gemene man att veta hur tidigare utfall såg ut, vad lovade partierna, den typ av granskningar kan man också få ta del av om man läser tidningen. Det är också viktigt att det finns någon som tar politiker i örat när de ska spendera skattemedel så att folk faktiskt vet vad det är som händer i Olofströms kommun.

Christoffer tar ett kort andetag och fortsätter:

– Sen handlar det om påverkan också.

Christoffer nämner gång- och cykelbron över Holjeån i centrala Olofström. Sydöstran rapporterade om att politiken tog beslut om att den skulle rivas och inte ersättas då prislappen i slutändan blev för hög.

– När invånare fick läsa detta rörde det upp känslor. Människor fick en möjlighet till att påverka och bilda opinion.

Tidigare politiska tanke om träbro ersattes med stålbro efter att en politiker tänkt till och undersökt alternativ. Kostnaden minskade och nytt beslut klubbades. Ny bro ska levereras i slutet av 2021.

Vilka artiklar tar du del av på webben?

– Framförallt artiklar från Olofström, då läser jag allt. Och så ögnar jag igenom allt som händer exempelvis inom regionen samt vad som händer i grannkommunerna. Turerna kring Piren i Karlshamn har exempelvis varit intressanta att läsa, säger Christoffer.

På Piren i Karlshamn byggs etapp fem, ett skandalomsusat bygge där styrelsemedlemmar fått gå, kostnader stigit och stigit, ritningar varit ofullständiga, ett bygge som för tillfället har satts på paus. Christoffer Danielsson säger att han tar del av allt publicerat material från Olofström då han vill ha koll på läget. Veta vad som är på gång eller har hänt. Det kan handla om allt från julmarknader och bidragsansökningar till föreningsliv, politik och politiska ståndpunkter. Vem tycker vad och varför?

– Visst, man kan gå in och läsa på Facebook också men då låter ju allt så fantastiskt bra, säger Christoffer Danielsson.

Christoffer går in på ämnet fullmäktige.

– Jag vill veta hur gick det i omröstningen, hur politikerna röstade. Det blir mer ett facit på hur det faktiskt var. Där tycker jag att tidningar har en stor roll och anledningen till att jag har Sydöstran då jag inte är politiskt aktiv längre.

Olofströms styrs politiskt av koalitionen Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna. I opposition sitter Sverigedemokraterna, Moderaterna och Centerpartiet.

Hur viktigt anser du det är att Sydöstran har lokalredaktörer på plats i Olofström?

– Avgörande, att ni har anknytning och snabbt kan komma på plats när det händer någonting. Genom närvaro bygger man nätverk och relationer, skapar förtroende mellan er och oss läsare.

Vad förväntar just du av oss lokalredaktörer?

– Att det ska finnas ett intresse, att rapportera om det som är samhällsintressant. Det behöver inte alltid finnas ett kommersiellt intresse, inte alltid vara ledsamheter heller utan också sprida positiva saker. Vi är tillbaka till Olofströms varumärke, det påverkas av det som står i tidningen. Här ser jag en stor skillnad mellan er och BLT. Handlar det om elände har jag inga problem att få tag i BLT men handlar det om något roligt som är Olofström till gagn då är det inte lika intressant att rapportera om, helt ointressant skulle jag vilja påstå om det handlar om föreningar exempelvis. Sydöstran är intresserade av både och.

Vad tycker du är bäst med Sydöstran?

– Att det finns ett lokalt intresse oavsett elände eller något roligt. Jag tycker ni gör ett bra jobb, er ledarsida är socialdemokratisk men ni är oberoende och ställer även de obekväma frågorna, ni gör det bra.

Christoffer ger exempel på Sydöstrans avslöjande och bevakning av krisen inom Socialdemokraterna lokalt som slutade med att sittande kommunalråd fick avgå på grund av två stridande falanger inom partiet.

– Från Olofströms håll gjorde ni en bra spegling och tog ingens parti.

Han fortsätter:

– Ni rapporterar om det som ligger folk nära gemene man eller kvinna i stort och i smått. Ni förmedlar framtidstro, det tycker jag är bra. Det är kul att läsa Sydöstran för man förväntar sig inte bara elände.

Vad saknar du?

– Jag saknar faktiskt egentligen ingenting. Jag gör inte det. Jag tycker ni har bredden och den är viktig och tillgängligheten finns, har aldrig upplevt det som ett bekymmer på Sydöstran.

*Gunnel Persson
Lokalredaktör Olofström
Sydöstran*

Anna Johansson uppskattar att Sydöstran ger en nyanserad bild av Ronneby. "Tidningen fyller en viktig funktion genom att på ett rättvist sätt speglar det som händer", säger hon.

Foto: Emma Gunler

"Reportrarnas lokalkännedom speglas i innehållet"

Anna, 43, framhåller lokalredaktionens roll för Ronneby

Rättvis, nyanserad – och först med nyheter och viktig information. Så beskriver en av Sydöstrans prenumeranter tidningens journalistiska gärning i Ronneby, en stad hon själv både bor och arbetar i.

– Att det finns lokalredaktioner skulle jag säga är helt avgörande för nyhetsrapporteringen, säger Anna Johansson.

Är tidningen viktig för dig och i sådana fall – varför?

– Ja, absolut. För mig är det viktigt att det lokala verkligen är lokalt och att reportrarna känner till staden de skriver om. Det som är nära är det som berör och intresserar. Jag tycker att Sydöstran på ett bra sätt speglar det som händer i Ronneby och är ofta "först med informationen".

Vad spelar tidningen för roll i ditt liv?

– Jag har en digital prenumeration vilket gör att jag alltid har Sydöstran med mig, i telefonen alltså. Det är sällan jag har tid att sitta ner på morgonen och läsa tidningen, men mobilen har jag alltid med mig och kan kolla av vad som hänt eller vad som är på gång. Jag kan dessutom göra det var och när det passar mig, vilket oftast blir flera gånger om dagen.

Vad läser du och varför?

– Jag skummar igenom i stort sett hela tidningen men jag läser lokalsidorna, sporten och familjesidorna. Lokalsidorna, i det här fallet Ronneby, läser jag för att jag vill ha koll på vad som händer i staden jag bor i. Sportsidorna läser jag naturligtvis för att jag är intresserad av sport och vill ha lite koll. Detsamma gäller familjesidorna.

Fakta

Namn: Anna Johansson.

Ålder: 43 år.

Arbete: Statligt anställd.

Familj/civilstatus: Ensamstående.

Bosatt i Ronneby sedan: I stort sett hela livet.

Prenumeration: Har en digital prenumeration på Sydöstran sedan några år tillbaka.

Vad tycker du att Sydöstran är bra på?

– Jag läser även andra lokaltidningar ibland och kan därför sticka ut hakan lite och säga att Sydöstran är bra på att vara först med det senaste! Jag upplever att Sydöstran oftast är den tidning som först rapporterar om de stora lokala nyheterna. Sedan tycker jag att det finns en bredd i nyhetsrapporteringen.

– Jag tycker även att Sydöstran har en genuin närvaro och det känns som att lokalredaktionen har ett brett kontaktnät och att de har näsa för vad som är av allmänintresse. Min uppfattning är att det finns en vilja av att ge en nyanserad bild av ett fenomen, ett problem eller en förändring.

Vad skulle du vilja se mer av i tidningen?

– Jag hade gärna sett mer korta notiser på webben, eller i appen, om något särskilt har hänt. Exempelvis att det just nu är stopp i trafiken på grund av trafikolycka eller liknande. Jag upplever att det ibland dröjer något innan sådan information når ut.

Vad saknar du eventuellt att läsa om i Sydöstran?

– Kan inte komma på något specifikt så här direkt, men det hade varit intressant att läsa mer om kommunens visioner och framtidsplaner. Vi går snart in i ett valår och då hade det varit intressant att få en djupdykning på det lokala planet hur de olika partiernas framtidsvisioner ser ut.

Vad betyder materialet om din egen hemkommun för dig, både som läsare och medborgare?

– Som jag sagt tidigare så uppskattar jag att Sydöstran ger en nyanserad och rättvis bild av vad som händer. Tidningen fyller en viktig funktion genom att på ett rättvist sätt spegla det som händer i Ronneby. Det är i alla fall min uppfattning.

Vad betyder det för dig att Sydöstran har lokalredaktioner?

– Jag skulle säga att det är helt avgörande för nyhetsrapporteringen. Jag tror att det är tack vare de lokala reporterna, som känner sin stad och som har kunskap om hur kommunen och det lokala samhället fungerar, som gör att det som skrivs är intressant och ”spot-on”. Deras lokalkännedom speglar av sig i innehållet, på ett positivt sätt, kan man väl säga.

Vad förväntar du dig av lokalredaktörerna på din ort?

– Jag förväntar mig att de fortsätter rapportera om lokala händelser, stort som smått, och att det som skrivs är nyanserat. Media har en viktig uppgift i samhället och kanske särskilt i mindre städer är

det viktigt att de lokala medierna tar ansvar för att spegla det som faktiskt händer och inte förstora något för att få många läsare.

Emma Gunler
Lokalredaktör Ronneby
Sydöstran

Fyra lokalredaktörer har nyckelroller i projektet Lokalredaktör 2.0. Här intervjuas två av dem, Emma Gunler och Jens Svensson som är kollegor på Sydöstrans redaktion i Ronneby, av Medier & demokratis Martin Holmberg.

”Klacksparkar måste få utrymme”

Lokalredaktörerna Emma och Jens om publikens nya behov

Emma Gunler och Jens Svensson har gedigen bakgrund som lokalredaktörer. Här delar de med sig av erfarenheter och vilka nya krav som det digitala medielandskapet ställer.

- Man behöver ha en starkare sensor för vad som är relevant här och nu, säger Jens Svensson.
- ... och så måste man kunna hantera mer teknik, säger Emma Gunler.

Emma Gunler och Jens Svensson är kollegor på Sydöstrans redaktion i Ronneby. Jens Svensson har sina rötter i stan och har en bred lokaljournalistisk profil. Han har varit reporter, redigerare, nyhetschef och nattchef på tidningar och på lokal-tv. Emma Gunler var reporter innan hon blev lokalredaktör, vilket snart var ett decennium sedan. Så hos båda finns god kunskap om Ronneby och dess invånare. Däremot är Emma Gunler varken uppvuxen eller bor i stan.

- Jag växte upp i Ystad, säger hon.

Emma Gunler, lokalredaktör i Ronneby, märker hur publikens behov och efterfrågan har ändrats i taket med digitaliseringen.

Foto: Mattias Mattisson

Emma Gunler och Jens Svensson menar att det är A och O att lokalredaktörer är på plats. Även genuin nyfikenhet och engagemang är ett måste. En lokalredaktör kan inte förvänta sig att få uppslag via tips eller pressreleaser, och besökare på redaktionen har sällan tips med sig när de kliver in

genom entrédörren. Utan bästa källan till tips och idéer är en äkta vilja att röra sig ute bland folk.

– Mjölkdysken är ett bra ställe, eller att ta en sväng förbi systemet vid 18 en fredag. Då har du fem-sex grejer med dig därifrån. För de som gästar redaktionen fungerar vi mer som en turistbyrå, säger Jens Svensson.

För drygt 25 år sedan började svenska nyhetsmedier finnas på webben. Men framför allt var det åren 2008 till 2010 som den digitala konsumtionen av journalistik började öka kraftfullt. Avgörande orsaker till förändrade beteendemönster var genombrottet för smartphones, nya former av surf-abonnemang och att människor tog till sig sociala medier. Samtidigt minskade deras tillgängliga tid för nyhetsmedier.

Emma Gunler och Jens Svensson märker hur publikens behov och efterfrågan ändrats.

– Människor lever i ett ständigt flöde. I det flödet måste vi finnas återkommande under dagarna, säger Emma Gunler.

– En tydlig magkänsla är också att det uppstått ett större behov av att bli underhållen. Därför måste vi se till att klacksparkar får utrymme. Förr kunde vi publicera lite mer vad som helst. Nu får vi omedelbar återkoppling på vad som lockar, säger Jens Svensson.

Feedback skickas ut av Sydöstrans digitalchef varje arbetsdag, och när Emma Gunler och Jens Svensson reflekterar så identifierar de snabbt hur lokalredaktörer behöver tänka och agera annorlunda jämfört med för låt säga tio år sedan. Ett exempel är händelser som allmänheten då fick nys om via annonser. I dag blir dessa oftare journalistik. Det kan handla om när en schlagerstjärna är i stan för att signera sin nyutgivna bok.

Lokalredaktören Jens Svensson, i mitten, samtalar med kommunalrådet Roger Fredriksson (M) och Nils Ingmar Thorell (L), ordförande i kommunfullmäktige i Ronneby.

Foto: Mattias Mattisson

– Här har skett en förskjutning, gränserna har flutit ihop. När vi bevakar sådant ser vi att det lockar och därför är den krassa verkligheten att det finns ett kommersiellt incitament även för oss, säger Jens Svensson.

– Samtidigt känns det konstigt att fler är intresserade av sådant än när vi berättar om sådant som vi känner att människor faktiskt har stor nytta av att veta, säger Emma Gunler.

Fem snabba: Emma Gunler

Jobb: Lokalredaktör i Ronneby.

Tidning: Sydöstran.

Tidigare mediejobb: Universitetsexamen i journalistik och medieproduktion. Började direkt på Sydöstran efter examen 2010.

Tre ord om lokaljournalistik: Nära, viktig, engagerande.

Okänd talang: En hejare på att skaka drinkar.

Även om vikten av det digitala ökar är det fortfarande print som styr planering och vardag för Emma Gunler och Jens Svensson. Före pandemin producerades två sidor sex dagar i veckan. Nu har antalet krympt till en sida två till tre gånger i veckan, och två sidor två till tre gånger i veckan.

– Men eftersom vi är produktiva, ja det kan vi med gott samvete säga att vi är, får läsarna lika mycket som tidigare. Skillnaden är att vi inte ballongredigerar; det vill säga drar på bilder för att fylla ut, säger Emma Gunler.

Duons mål att erbjuda en bra journalistisk mix. Det innebär viktig bevakning i kombination med innehåll som tilltalar. Tre kategorier vet de särskilt går hem:

- Blåsljusnyheter.
- Etableringar inom det lokala näringslivet.
- Nyheter som ”sticker ut”.

– I går hade vi precis den mixen och kammade hem guld, silver och brons i statistiken. Blåsljusnyheten var om ett lokalt storbråk, etableringen om en ny padelhall och nyheten som stack ut handlade om en pizzeria som fick anmärkningar för att den saknade tillräckliga hygienmöjligheter för personalen, säger Jens Svensson.

Längre grävjobb hinner de inte med. Ambitionen är att ha bra planering och på så vis granska i det dagliga nyhetsarbetet.

– Metoden är att hålla i rutinkollar och på så vis hålla nyhetsjobb levande. Det gäller att ha bra koll på när domar faller och nya beslut i ärenden kommer, säger Jens Svensson.

Apropå granskning: hur ser ni på balansen att ha integritet och granska lokala makten, och samtidigt ha ett engagemang i lokalsamhället? Finns förståelse för er roll och ser Ronnebyborna nyttan med journalistik som lägger luppen över saker?

Fem snabba: Jens Svensson

Jobb: Lokalredaktör i Ronneby.

Tidning: Sydöstran.

Tidigare mediejobb: TV4 och BLT.

Tre ord om lokaljournalistik: Nära, relevant, agendasättande.

Okänd talang: Kan spela början på introet till ”Sweet child o’ mine”, hyfsat duglig poker-spelare, kan med betänketid pricka cirka 90 procent av världens alla huvudstäder.

– Inom politiken finns förståelsen i allmänhet. Kommunalsrådet och jag satt i samma elevrådsstyrelse i skolan. Det har han ingen fördel av kan jag säga. I stället tycker han förmodligen att jag är jobbig, säger Jens Svensson.

– Däremot förstår inte alltid en lokal företagare, som vi kanske upptäcker saknar ett viktigt tillstånd, varför den upptäckten är en nyhet av allmänintresse.

ABC om Ronneby

- Kommun i Blekinge
- Nästan 30 000 boende i kommunen, 13 000 i tätorten.
- Näst största tätort är Kallinge med drygt 5 000 invånare.
- Nyhetsmedier: Blekinge Läns Tidning, Sydöstran, SR Blekinge, SVT Nyheter Blekinge och Blekingeposten.

Martin Holmberg
Programansvarig
Medier & demokrati

Tidigare rapporter från Medier & demokrati

Rapport 2021:2

Sällananvändare av nyheter: delrapport 1

Publicerad den 4 maj 2021

Rapport 2021:1

Den lokala journalistikens återkomst

Publicerad den 9 februari 2021

Rapport 2020:3

Konstruktiv journalistik – lägesrapport om en omstridd rörelse

Publicerad 30 september 2020

Rapport 2020:2

AI, journalistiken och medieaffären

Publicerad 16 juni 2020

Rapport 2020:1

Beta Borås accelererar BT:s digitala resa

Publicerad 10 mars 2020

Rapport 2019:4

AI och journalistiken

Publicerad 17 december 2019

Rapport 2019:3

Nyhetsmedierna och publiken

Publicerad 19 november 2019

Rapport 2019:2

Medierna och lokalvalen 2018

Publicerad 20 maj 2019

Rapport 2019:1

Facebook-kartan vässade SVT:s valbevakning

Publicerad 19 mars 2019

Rapport 2018:6

Folkbildning och lekfullhet lockar 25-35-åringar

Publicerad 12 december 2018

Rapport 2018:5

Kreativa berättargrepp förnyade valbevakningen

Publicerad 16 oktober 2018

Rapport 2018:4

Från gratis till betalinnehåll

Publicerad 4 september 2018

Rapport 2018:3

Interaktiv innovation imponerar

Publicerad 19 juni 2018

Rapport 2018:2

Växla ned i print – flipp eller flopp?

Publicerad 24 april 2018

Rapport 2018:1

Facebook nu jämsides med norska lokalmedier

Publicerad 26 mars 2018

Rapport 2017:1

300 procent upp för prisat journalistiskt integrationsprojekt

Publicerad 21 december 2017

Samtliga rapporter finns att ladda ner:

medierochdemokrati.lindholmen.se/publikationer

Kontakter

Sydöstran

Anders Nilsson

Chefredaktör

anders.nilsson@sydostran.se

Södertörns högskola

Malin Picha Edwardsson

Medieforskare och lektor i journalistik

malin.picha.edwardsson@sh.se

Medier & demokrati, Lindholmen Science Park

Martin Holmberg

Programansvarig

martin.holmberg@lindholmen.se

Telefon: +46 (0)31-7647061

MEDIER&DEMOKRATI

Medier & demokrati leds av Lindholmen Science Park och finansieras av Västra Götalandsregionen och Vinnova, Sveriges innovationsmyndighet och Riksbankens Jubileumsfond. Satsningen stöds också av bland andra Sveriges kommersiella medier inom Tidningsutgivarna (TU), public servicebolagen Sveriges Television och Sveriges Radio, Sveriges ledande medieakademier som Göteborgs universitet, Jönköping University, Karlstads universitet, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet och Södertörns högskola. Därtill av internationella aktörer som Nordicom, den globala branschorganisationen WAN-IFRA samt i Norge av utvecklingsnätverket NxtMedia och bransch- och utgivarorganisationen Mediebedriftenes Landsforening (MBL).